

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Aleksander Stępkowski

SSN Krzysztof Wiak

w sprawie ze skargi J. S., N. S., K. S., K. S.1, K. S.2, P. S.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn.
I ACa 782/21,

z udziałem Skarbu Państwa- Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 25 maja 2023 r.,

oddala skargi.

UZASADNIENIE

Skarżący J. S., K. S., K. S.1, K. S.2, N. S., P. S., działając przez pełnomocnika adw. M. W., pismem datowanym na 2 stycznia 2023 r., wnieśli skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu sądowym, toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie pod sygn. I ACa 782/21.

Zarządzeniem z 9 stycznia 2023 r. połączono skargi do wspólnego prowadzenia i rozstrzygnięcia.

W każdej z tych skarg zawarto żądanie:

1. stwierdzenia przewlekłości postępowania prowadzonego przez Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny, w sprawie pod sygnaturą akt I ACa 782/21;

2. przyznania od Skarbu Państwa na rzecz każdego skarżącej (skarżącego) sumy pieniężnej w wysokości 20 000 zł;
3. rozpoznanie skargi także pod nieobecność skarżącej (skarżącego);
4. zasądzenie na rzecz skarżącej (skarżącego) zwrotu kosztów niniejszego postępowania skargowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarg wskazano, że od 17 sierpnia 2021 r. do 12 grudnia 2022 r., czyli przez 15 miesięcy i 26 dni, Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny nie podejmował żadnych czynności w przedmiotowej sprawie bez żadnego uzasadnionego powodu. Żadna ze stron nie została poinformowana o możliwości wystąpienia zwłoki i o jej ewentualnej przyczynie.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie w odpowiedzi na skargi wniósł o oddalenie skarg J. S., K. S., K. S.1, K. S.2, N. S., P. S. na naruszenie ich prawa, jako strony, do rozpoznania bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy zawisłej przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie I Wydziałem Cywilnym, pod sygn. I ACa 782/21, a w przypadku uznania ich za uzasadnione, o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skargi J. S., K. S., K. S.1, K. S.2, N. S., P. S. wniesione w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuraturę i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75 ze zm., dalej także jako: „u.s.p.p.”) podlegały oddaleniu.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 u.s.p.p. strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Ocena, czy w konkretnej sprawie doszło do przewlekłości postępowania, powinna być dokonywana przez pryzmat wszystkich kryteriów określonych w art. 2 u.s.p.p. (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19). W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu polegającej na niewyznaczeniu rozprawy, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Wyraźnie jednak należy podkreślić, że do przewlekłości postępowania nie dochodzi w sposób automatyczny, po upływie dwunastomiesięcznego okresu. Upływ czasu jest ważną, lecz nie jedyną przesłanką oceny, czy *ad casum* postępowanie prowadzone jest dłużej niż to konieczne (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 maja 2022 r., I NSP 106/22; z 25 sierpnia 2021 r., I NSP 105/21). Przewlekłość postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Zauważyć należy, że Sąd Najwyższy w postanowieniu z 25 listopada 2020 r., I NSP 163/20, pokreślił, że sama długotrwałość postępowania nie oznacza, iż doszło do przewlekłości postępowania. Zachodzi ona, gdy postępowanie jest długotrwałe, prowadzone rozwlekłe i trwa ponad konieczność wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych niezbędnych do rozstrzygnięcia, będących w związku przyczynowym z działaniem lub beczynnością sądu. W związku z tym, aby rozstrzygnąć, czy zwłoka w dokonaniu czynności jest nieuzasadniona, należy rozważyć nie tylko okres zaniechania jej dokonania, ale także konkretne realia sprawy i jej kontekst sytuacyjny. Czas trwania postępowania wyznaczany jest nie tylko poprzez czynności sądu, ale także przez aktywność stron (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2023 r., I NSP 23/23).

Przeprowadzona analiza akt sprawy I ACa 782/21 pozwala na odtworzenie czynności podejmowanych przez Sąd Apelacyjny w Krakowie po wpłynięciu akt postępowania wraz z apelacją pełnomocnika skarżących J. S., K. S., K. S.1, K.

S.2, N. S., P. S. od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie, I Wydziału Cywilnego z 29 marca 2021 r., sygn. I C 1120/18, którym oddalono powództwo skarżących o zapłatę.

12 lipca 2021 r. asystent sędziego wydał zarządzenie w przedmiocie uzupełnienia braków formalnych apelacji (k. 428), które zostało ekspediowane do pełnomocnika strony powodowej w dniu 15 lipca 2021 r. i doręczone temu pełnomocnikowi w dniu 30 lipca 2021 r.

16 sierpnia 2021 r. asystent sędziego wydał zarządzenie w przedmiocie doręczenia odpisów apelacji pełnomocnikom stron (k. 442). Powyższe zarządzenie zostało wykonane w dniu 17 sierpnia 2021 r.

30 sierpnia 2021 r. wpłynęła odpowiedź strony pozwanej – Szpitala w T. na apelację powodów z wnioskiem o przeprowadzenie rozprawy.

31 sierpnia 2021 r. wpłynęła odpowiedź na apelację powodów strony pozwanej – Towarzystwo Ubezpieczeń w W.

8 września 2021 r. wpłynęła odpowiedź na apelacje powodów interwenienta ubocznego – P. S.A. w W.

10 września 2021 r. wpłynęła odpowiedź na apelację powodów pozwanego S. S.

Akta z odpowiedziami stron na apelację powodów zostały 10 września 2021 r. przekazane asystentowi sędziego, który w dniu 14 września 2021 r. wydał zarządzenie o przekazaniu akt na kalendarz akt oczekujących na wyznaczenie terminu rozprawy (k. 477).

25 listopada 2022 r. Przewodnicząca I Wydziału Cywilnego Sądu Apelacyjnego w Krakowie wydała zarządzenie o wyznaczeniu na dzień 12 stycznia 2023 r. rozprawy apelacyjnej oraz zawiadomieniu pełnomocników stron i interwenienta ubocznego o terminie rozprawy apelacyjnej (k. 478). Zarządzenie zostało wykonane w dniu 12 grudnia 2022 r. Pełnomocnik powodów nie podjął zawiadomienia doręzonego mu przez portal informacyjny (k. 493), choć – jak wynika z protokołu rozprawy – stawił się na rozprawę.

12 stycznia 2023 r. odbyła się rozprawa apelacyjna, która zakończyła się jej zamknięciem i wydaniem wyroku.

W ocenie Sądu Najwyższego, całościowa ocena analizowanego postępowania nie może prowadzić do wniosku, że było ono prowadzone przewlekłe, choć wprawdzie przekroczono okres 12 miesięcy na rozpoznanie sprawy. Podkreślić jednak należy, że żadna ze stron, reprezentowana przez pełnomocnika profesjonalnego, w toku trwania postępowania, nie podejmowała czynności zmierzających do przyspieszenia jego rozpoznania, nie został złożony wniosek o przyspieszenie wyznaczenia terminu rozprawy z uwagi na wystąpienie szczególnych okoliczności. Sąd Najwyższy zauważa przy tym także, że sprawy o zapłatę – a właśnie to jest przedmiotem ocenianego postępowania – nie należą do kategorii spraw pilnych i, co do zasady, powinny być wyznaczane zgodnie z kolejnością wpływu. Skarga na weryfikowane postępowanie została wywiedziona – jak wynika z analizy akt postępowania – już po wyznaczeniu terminu rozprawy przez Sąd Apelacyjny w Krakowie, na co słusznie zwrócił uwagę Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie w datowanej na 17 lutego 2023 r. odpowiedzi na skargę. W związku z tym odczytać można, że jej celem nie było przyspieszenie postępowania. Nie odpowiada ona zatem celowi, dla którego została ta instytucja ustanowiona.

Jedynie na marginesie należy zauważyć, że Sąd Najwyższy zdaje sobie sprawę z problemów kadrowo-organizacyjnych sądów powszechnych. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał w swoim orzecznictwie, że okolicznością usprawiedliwiającą opóźnienie w rozpoznaniu sprawy nie jest duży wpływ spraw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z: 6 lipca 2022 r., I NSP 222/22; 23 marca 2022 r., I NSP 48/22). Podobnie trudności kadrowe nie mogą mieć zasadniczo wpływu na rozpoznawanie spraw w rozsądnym terminie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z: 17 lutego 2012 r., III SPP 2/12; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p., oddalił skargi.

MR

[ms]

